

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 12CoP/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118209428
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1118209428.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Andrea Hadnagyová, v právnej veci navrhovateľky - oprávnenej: A. B., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, bytom C. XX, D., zastúpená: E. B., nar. XX. XXXX XXXX, bytom C. XX, D., proti odporcovi - otcovi: F. B., nar. X. XXXXXXXX XXXX, bytom G. X, H., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Košice-Šaca, Budovateľská 1, Košice-Šaca, v konaní o návrhu na zaplatenie úrokov z omeškania z dlžného výživného a o návrhu osoby povinnej z vyživovacej povinnosti na zníženie výživného, o odvolaní otca navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 28. marca 2022 č.k. 3P/80/2018-145, v zamietajúcej časti návrhu otca navrhovateľky (výrok II.), takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti (výrok II.) a v závislom výroku o náhrade trov konania (výrok IV.) p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zaviazal otca navrhovateľky na zaplatenie úrokov z omeškania, výrokom II. návrh otca na zníženie výživného zamietol a výrokom III. a IV. rozhodol o trovách konania.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou ust. § 62 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 3, § 78 ods. 1 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vecne tým, že súd z vykonaného dokazovania nezistil, že by na strane odporcu došlo k takej zmene pomerov, ktorá by znamenala zmenu schopností, možností alebo majetkových pomerov odporcu. Za takúto skutočnosť súd nepovažoval okolnosť, že odporca a otec navrhovateľky je vo výkone trestu, pretože túto skutočnosť si zapríčinil sám svojou protiprávnou činnosťou a uvedené nemôže ísť na vrub vyživovacej povinnosti voči navrhovateľke. Súd teda uplatnil, napriek nepochybnému poklesu príjmov odporcu pre to, že sa nachádza vo výkone trestu, princíp potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe, kedy sa neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. O takýto prípad ide aj v prípade odporcu. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin

ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem, má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je namieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného. Opačný výklad § 75 ods. 1 druhá veta zákona č. 36/2005 Z. z. by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný by sa právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20. 2. 2019, sp. zn. 3 Cdo 236/2018).

3. Súd teda z vykonaného dokazovania má za to, že nebola preukázaná žiadna taká zmena, ktorá by odôvodňovala na strane odporcu zníženie skôr uloženej vyživovacej povinnosti, pretože odporca je v produktívnom veku, ide o výživné vo výške, ktorú mu jeho zárobkové možnosti umožňujú uhrádzať a toto výživné zodpovedá potrebám navrhovateľky, ktoré boli dokladované počas konania. Súd preto návrh odporcu zamietol.

4. Vzhľadom na to, že odporca sa dostal do omeškania s plnením výživného za mesiace marec 2015 až september 2018, ako aj s plnením zročného výživného, je navrhovateľke podľa § 76 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. a podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka povinný zaplatiť úrok z omeškania v sadzbe podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania splnením peňažného dlhu, čiže v prípade jednotlivým zmeškaných platieb výživného, resp. ich časti v sadzbe 0%, resp. v prípade zročného výživného v sadzbe 0,05%. Súd preto priznal navrhovateľke úrok z omeškania v sadzbe 5,05% ročne zo sadzby zročného výživného od 2.848,26 eur od 1. januára 2016 do zaplatenia, ako aj úrok z omeškania 5% ročne vo vzťahu k jednotlivým dlžným sumám za mesiace marec 2015 až september 2018.

5. O trovách konania o návrhu navrhovateľky na priznanie úrokov z omeškania z výživného súd rozhodoval v súlade so zásadou úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP, pretože sa konalo podľa predpisov občianskeho práva (išlo len o otázku omeškania s plnením dlhu) a keďže navrhovateľka bola úspešná, patrila by jej plná náhrada trov konania. Vzhľadom na to, že sama požiadala o nepriznanie náhrady trov konania a tiež zo spisu vyplýva, že navrhovateľke žiadne trovy nevznikli, v súlade s čl. 17 základných princípov CSP súd rozhodol, že navrhovateľke - oprávnenej sa náhrada trov konania nepriznáva (R 72/2018, uznesenie NS SR z 28. februára 2018, sp. zn. 7 Cdo 14/2018).

6. O trovách konania za časť konania o návrhu odporcu na zníženie výživného rozhodoval súd s poukazom na § 57 CMP, pretože navrhovateľka v návrhu žiadala o trovách konania rozhodnúť tak, že sa nikomu nepriznávajú. Súd podľa § 52 CMP rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov tejto časti konania nárok.

7. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie voči zamietajúcej časti návrhu otca navrhovateľky podal včas odvolanie otec navrhovateľky. Uviedol, že potencialita nie je realita ani dôkaz, ale domnienka postavená na skutočnostiach a podmienkach, ktoré v súčasnosti sa nedajú predpokladať a už vôbec nie naplňovať. Dieťa má plný nárok sa podieľať na životnej úrovni rodičov, s čím plne súhlasí. Preto pre určenie výživného sa vychádza zo skutočných reálnych príjmov a majetku rodiča nie z domniek, že keď sa splní z neznámych iných podmienok môže byť bohatší, alebo mať iné príjmy. V súčasnosti je vo výkone trestu. Okresný súd Bratislava I sa nemôže vyjadrovať ku skutočnostiam z trestnej veci, keď nikdy nevidel, ani neskúmal trestný spis, a ani nie je oprávnený ho skúmať v tomto konaní – výšku zavinenia a spôsob spáchanie. Jeho návrh na zníženie vychádza z jeho reálnej situácie, v ktorej sa nachádza, pričom čo a ako bude sa diať po ukončení trestu v roku 2025, ani on sám teraz nemôže povedať, keďže po jeho ukončení ešte má podľa § 76 ods. 2, § 78 ods. 1 Tr. Zák. povinnosti, ktoré mu budú brániť vycestovať do zahraničia a mať v hrubom taký istý príjem, na základe ktorého mu bolo určené uhrádzať výživné v sume 400,- eur mesačne Okresným súdom Bratislava I č. k. 1P/14/2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 11CoP/121/2016. Aj tieto súdy vychádzali z jeho hrubého príjmu, ale životné náklady brali akoby žil na Slovensku a nie skutočné, reálne ako ich mal vo Švajčiarsku. Nevychádzali ani z toho, že v roku 2015 mu Švajčiarske súdy zverili syna F. B., nar.

XX.XX.XXXX do jeho starostlivosti. Ex-družka neplatila na pôvodnej spoločnej adrese nájomné, čím mu vznikli extrémne dlhy, v roku 2016 obdržal výpoveď zo zamestnania pre znižovanie výroby. Ďalej mu je po ukončení trestu Okresným súdom Rožňava č. k. 15T/20/2019 nariadené ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou v trvaní 12 mesiacov, kde bude dochádzať na pravidelné ambulantné kontroly, ako určí ambulantný psychiater. Z uvedeného navrhuje, aby Krajský súd Bratislava rozsudok Okresného súdu Bratislava I zrušil a vyhovel návrhu na dočasné zníženie výživného na plnoletú A. B., nar. XX.XX.XXXX.

8. K odvolaniu otca navrhovateľky sa vyjadrila navrhovateľka prostredníctvom svojej zástupkyne. Uviedla, že B. F. jej oznámil, že dieťa, o ktorom píše nie je jeho a mala byť vykonaná skúška DNA v roku 2020-2021 a následne prebehnúť aj súd, takže dokument, ktorý poslal je starý ešte z roku 2015. Tiež jej oznámil, že výpoveď dal sám, mali ho povýšiť aj s vyšším príjmom, ale údajne si chcel oddýchnuť, preto sa chcel vrátiť na Slovensko a že bude navštevovať aj dcéru. Tú však nevidel dlhé roky. Od roku 2008 od rozvodového konania nemal záujem podieľať sa finančne, ani len pomôcť s výchovou dcéry, prípadne zakúpením školských pomôcok alebo iných dôležitých a nevyhnutných vecí. Práve naopak, neustále sa jej vyhráždal ako aj pred vzatím do väzby na C. I. J. D. vo dvore kričal pred dcérou, že si ju zoberie a pošle na ňu políciu. Dokonca nejaký čas pred jeho vzatím do väzby sa nehanbil zobrať dcére všetky rodinné prídavky, ktoré vybavovala 3 roky a to vo výške cca 10.000,- eur, a to pri jeho príjme 4.000,- eur. Tento človek neustále klame a podvádza, aby sa vyhol zodpovednosti. Momentálne poberá náhradné výživné z ÚPSVaR v plnej výške a nakoľko sa stala určitá chyba medzi exekútorom a ÚPSVaR, musí mesačne posielat' nejakú čiastku (podľa výdavkov) naspäť po dobu cca 1-1,5 roka. V prípade negatívneho rozhodnutia pre dcéru, musela by vrátiť všetky finančné prostriedky ÚPSVaR za celú dobu poberania náhradného výživného. Nesúhlasí s nižším výživným, ktoré svojej dcére veľmi pomáha, nakoľko je v maturitnom ročníku a výdavky na knihy, doučovanie, stužková a prihlášky na univerzitu sú veľmi vysoké. Jej dcéra máva časté migrény, potrebuje špeciálnu výživu, nosí strojček, za ktorý platí, čiže nie cez poisťovňu, nosí okuliare, čo stojí tiež nemalé finančné prostriedky, nakoľko každý rok sa menia okuliare. Podotkla, že do všetkých problémov sa dostal sám a drogy boli dôvodom aj ich rozvodu.

9. K vyjadreniu navrhovateľky sa vyjadril otec navrhovateľky. Uviedol, že vyjadrenie navrhovateľky berie na vedomie a považuje ho za irelevantné. Z textu jednoznačne vyplýva, že navrhovateľka koná z osobnej pomsty a odporu proti jeho osobe. K jeho odvolaniu sa vyjadruje zmätočne, pričom jej tendencia je vzbudiť u súdu dojem, že je na úrovni sociálneho prípadu. Zámerne zatajuje svoje príjmy a majetkovú podstatu s cieľom vysúdiť výživné v nereálnej výške. Navrhovateľka vlastní dva byty na ulici C. XX J. D.. V jednom byte býva, druhý prenajíma. Zároveň má vlastnícke podiely v nehnuteľnostiach v K. A. a v K.. Dlhé roky podniká v oblasti maloobchodu, veľkoobchodu so zameraním na zahraničný obchod. Zároveň má v nájme v centre Bratislavy kancelárske priestory a vlastní osobný automobil. Trestnému súdu zámerne zamlčala, že dlžné výživné už vymáha v exekúcii pod č. 245 EX 78/17. Chce poukázať aj na skutočnosť, že navrhovateľka sa môže vyjadrovať iba po dobu dovŕšenia plnoletosti jeho dcéry. Od času dovŕšenia 18 rokov, navrhovateľka už nie je účastníčka konania, keďže účastníčka konania je jedine jeho dcéra. Navrhovateľka menuje náklady (okuliare, stužková), čo pri jej majetkovej a finančnej podstate sú doslova „drobné“, naviac svoje tvrdenia ničím nepodložila. Svojej dcére pravidelne posielal pohľadnice k meninám aj k narodeninám, ktorú mu navrhovateľka poslala naspäť s tým, že ho v liste žiadala, aby jej viac nepísal, že má zdochnúť v base, na čo mu pedagóg navrhoval psychológa. Navrhovateľka tvrdí, že zarábala 4.000,- eur, čo nie je pravda. Nikdy taký plat nemal a zo zamestnania odišiel na príkaz Agentúry a nie kvôli nejakému oddychu. Uviedol tiež, že nikdy sa navrhovateľke nevyhráždal.

10. K vyjadreniu otca navrhovateľky sa vyjadrila navrhovateľka prostredníctvom svojej zástupkyne. Uviedla, že otec navrhovateľky v celom vyjadrení klame. Všetky potrebné dokumenty sa nachádzajú v spise. Jej dcéra je v maturitnom ročníku a tiež sa pripravuje na prijímacie skúšky na univerzitu, platila aj prihlášku, dve skúšky už absolvovala, ktoré platila a ešte dcéru čakajú ďalšie platené skúšky. Byt prenajíma len sporadicky, nakoľko posledne 2 roky sa prenajímať veľmi nedalo. Občas prespáva v byte dcéra, keď potrebuje väčší klud na štúdium. Všetky príjmy sú v DP. Nevlastní nič v K.. Nič nežiada pre seba, všetky peniaze sú potrebné pre dcéru, nevedie žiaden nadštandardný život, skôr naopak, veľmi skromný. Myslí si, že by mohol byť šťastný a hrdý, že z jeho dcéry vyrástla veľmi múdra a inteligentná slečna, ktorej sa vždy venovala a venuje maximálne a ktorá pracuje naozaj tvrdo na sebe a ovláda plynule slovom aj písmom nemecký, anglický, slovenský, francúzsky a latinský jazyk. Aj keď dostával rodinné prídavky vo Švajčiarsku na jej dcéru, výživné platil sporadicky a to cca 20-25% zo sumy, ktorú

mal platiť. Rodinné prídavky boli cca 200 švajčiarskych frankov. Prosí, aby bolo rozhodnuté o vyplatení celej sumy, vrátane úrokov z omeškania a ďalej pokračoval v platení 400 eur. Myslí si, že vyplatená čiastka pre dcéru by bola zadosťučinením už aj za psychický stres a obrovský smútok, ktorý spôsoboval jej dcére veľakrát, keď čakala pri PC na skype a nikdy jej nezavolať.

11. K odvolaniu otca navrhovateľky sa vyjadrila navrhovateľka aj sama. Uviedla, že nič z toho sa nezakladá na pravde a keď mala 11.5 roka, bola naposledy s otcom v H. 4 dni a ani jeden deň nemal na ňu čas. Nechal ju u jeho sestry, ktorá pracovala v krčme. Neskôr sa vyhrážal na C. I. J. D. jej mamine a chcel, aby išla s nim niekde preč. Jej otec nikdy nepomáhal mamine. Jedenkrát jej dal tablet, ktorý si aj neskôr vypýtal. Ani on, ani jeho mama im nikdy nepomohli, aj keď ich o to prosili a potrebovali ich pomoc. Mamina v lete 2x odpadla, má len ju a potrebuje, aby im 400 eur, ktoré poberá od ÚPSVaR ako náhradné výživné naozaj ostali a taktiež, aby doplatil všetko, čo mal posielat'.

12. Peniaze, ktoré si zarobila za krátke obdobie na brigáde, míňa na doučovanie a niektoré potrebné knihy. V maturitnom ročníku naozaj nemá čas brigádovať, musí sa hlavne učiť slovensky jazyk a taktiež sa pripravuje aj na prijímacie skúšky na univerzitu. Svoju maminu splnomocnila na zastupovanie ohľadne výživného, nakoľko jej to spôsobuje stres a musí sa pripravovať do školy.

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas a oprávnenou osobou (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca navrhovateľky nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti je vecne správny.

14. Predmetom konania vedeného pred súdom prvej inštancie je návrh navrhovateľky na priznanie úrokov z omeškania a návrh otca navrhovateľky na zníženie výživovacej povinnosti. Dôvodom podania návrhu otca navrhovateľky na zníženie výživného bola skutočnosť, že bol v tom čase vo väzbe, nemá žiadny príjem, nepoberá žiadne dávky zo sociálnej poisťovne, ani z úradu práce a má ďalšiu výživovacu povinnosť. Súd prvej inštancie návrhu navrhovateľky vyhovel a návrh otca navrhovateľky zamietol, nakoľko nezistil dôvody, pre zníženie výživovacej povinnosti zo strany otca navrhovateľky.

15. Predmetom odvolacieho konania je bez ohľadu na rozsah a odvolacie dôvody preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorým súd návrh otca navrhovateľky na zníženie výživného zamietol, pričom rozsudok súdu prvej inštancie v časti, kde súd návrhu navrhovateľky vyhovel odvolaním napadnutý nebol a je v tejto časti právoplatný.

16. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

17. Podľa § 26 ZR, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

18. Podľa § 78 ods. 1 ZR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

19. V zmysle ustanovenia § 78 ZR v spojení s ustanovením 121 CMP predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne a to

okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne, vývojom životných nákladov.

20. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu v konaní o zvýšenie alebo zníženie výživného je predovšetkým dôsledne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľnočasovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať zistené aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery s pomermi zistenými v čase posledného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo a to v súvislosti s príjmami rodičov dieťaťa, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

21. K inštitútu výživného pre maloleté dieťa treba pristupovať ako k bazálnemu právu dieťaťa, na ktorom sa majú podieľať obaja rodičia. V zmysle § 28 ZR je súčasťou rodičovských práv a povinností najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej i nemateriálnej povahy k tomu, aby sa dieťa mohlo dostatočne rozvíjať. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom podľa kritérií uvedených v § 62 ods. 2 ZR.

22. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

23. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že z vykonaného dokazovania má za to, že nebola preukázaná žiadna taká zmena, ktorá by odôvodňovala na strane otca navrhovateľky zníženie skôr uloženej vyživovacej povinnosti.

24. Od ostatného rozhodovania, kde Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 30. novembra 2015, č. k. 1P/14/2015-155, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 6. decembra 2016, č. k. 11CoP/121/2016-189, bolo otcovi navrhovateľky uložené prispievať na výživu navrhovateľky sumou 400 eur mesačne od 30. januára 2015 do 15. dňa mesiaca vopred, pričom mu bolo uložené zaplatiť ročné výživné za obdobie od 30. januára 2015 do 30. novembra 2015 v sume 2.848,26 eur spolu s bežným výživným splatným v mesiaci december 2015, uplynula doba takmer 8 rokov, počas ktorej toho času už pľnoletá navrhovateľka vyrástla a úmerne jej veku vzrástli náklady spojené s jej výživou. V čase rozhodnutia súdu prvej inštancie navrhovateľka navštevovala 6. ročník gymnázia v Rakúsku a pripravovala sa na štúdium medicíny, pričom jej náklady vyčíslené pred súdom prvej inštancie spochybnené neboli. Potvrdením z ústavu na výkon trestu odňatia slobody bolo preukázané, že otec navrhovateľky je od 20. júna 2018 vo výkone trestu odňatia slobody v Košiciach-Šaci a v súčasnosti je pracovne zaradený.

25. Vyhodnocujúc predmetné zistenia zo skutočného stavu odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že otec v čase ostatného rozhodnutia žil a pracoval vo Švajčiarsku, pričom súd vychádzal z jeho čistého príjmu cca 2.893 eur mesačne, keď zohľadnil aj tú skutočnosť, že bol v produktívnom veku a vo Švajčiarsku bolo dostatok pracovných príležitostí a možností uplatnenia. Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku, svoj návrh na zníženie výživného otec odôvodňoval zmenou jeho majetkových a zárobkových pomerov resp. zvýšenými výdavkami, ako aj tým, že od roku 2013 do 21.06.2015 bol nezamestnaný z dôvodu operácie ruky, čo však nijakým spôsobom nepreukázal. Rovnako v tom čase otec navrhovateľky argumentoval aj tým, že žije so synom F. B., ktorá skutočnosť bola taktiež zohľadnená pri rozhodovaní súdu prvej inštancie.

26. Otec navrhovateľky tvrdil, že od novembra 2016 nemá žiaden zárobok a nachádza sa vo väzbe a bude mu nariadené dlhodobejšie odňatie slobody. Otec navrhovateľky ale nepreukázal, že k jeho skončeniu pracovného pomeru vo Švajčiarsku došlo bez jeho pričinenia, rovnako tak odvolací nemal preukázané, žeby si po skončení pracovného pomeru aktívne nehľadal nové zamestnanie a snažil sa uplatniť na trhu práce. Bol vzatý do väzby a následne právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody, pričom ako sám uviedol od júna je vo väzbe a od júla 2019 vo výkone trestu a po ukončení trestu má nariadené ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou v trvaní 12 mesiacov. Práve uvedené skutočnosti (neodôvodnené ukončenie pracovného pomeru, pasívny prístup pri hľadaní nového zamestnania a následné právoplatne odsúdenie na nepodmienečný trest odňatia slobody) nielenže odzrkadľujú ľahkovážny prístup otca k životu, ktorý nebral zreteľ na potreby navrhovateľky odkázanej na jeho výživu, ale zároveň podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňujú v predmetnej veci aplikáciu princípu potenciality príjmov, ktorou sa súd prvej inštancie zaoberal.

27. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihľadia len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencionálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencionálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin nim nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá ZR), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúce znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až k strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je namieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného. Opačný výklad ust. § 75 ods. 1 veta druhá ZR by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný by sa svojim úmyselným protiprávnym konaním s následnou väzbou a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20. februára 2019 sp. zn. 3Cdo 236/2018).

28. Vychádzajúc z vyššie uvedené právneho názoru je zrejmé, že na strane povinného otca v predmetnej veci tak nemožno prihliadať len na jeho skutočné príjmy dosahované v čase vyhlásenia rozsudku (mzda vo výkone trestu odňatia slobody), ale treba vychádzať z jeho potencionálnych príjmov. Tzn. je nutné prihliadať na jeho schopnosti a tiež možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky svoje sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov sa vyhýba zamestnaniu alebo koná protiprávne.

29. Pri určení výšky potencionálneho príjmu vychádzal teda odvolací súd z príjmu, z ktorého vychádzal naposledy aj súd prvej inštancie v čase ostatného rozhodnutia, to je 2.848,26 eur a ktorý by otec s ohľadom na svoje možnosti a schopnosti dané jeho fyzickým stavom, vekom, pracovnými skúsenosťami, zameraním, dopytom a ponukou na trhu práce mohol dosahovať. V prípade otca sa jedná o zdravého muža v produktívnom veku (otec v konaní netvrdil, že by mu zdravotný stav bránil zamestnať sa), ktorý v minulosti pracoval ako kontrolór pre automobilový priemysel. Odvolací súd vychádzajúc z ponuky práce na trhu v Slovenskej republike zistil ponuky prác v danom odbore s príjmom od 1.200 eur do 4.000 eur mesačne, čo znamená, že pokiaľ by sa otec navrhovateľky snažil nájsť si zamestnanie zodpovedajúce jeho odboru, mohol by dosahovať príjem, z ktorého by bol schopný plniť si vyživovaciu povinnosť na navrhovateľku v rozsahu určenej v ostatnom rozhodnutí.

30. Z takto ustálenej potenciálnej čistej mesačne mzdy otca potom odvolací súd dospel k záveru, že zníženie výživného otca navrhovateľky nie je dôvodné, keďže výška výživného bola naposledy na navrhovateľku určená vo výške 400 mesačne. Takáto výška výživného zodpovedá zaužívanej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, podľa ktorej výživné, ktoré hradí povinný rodič, by malo predstavovať 20 % - 30 % jeho čistého príjmu na všetky ním vyživované osoby (por. napr. rozhodnutia č. k. 11CoP/50/2021 z 30. novembra 2021, č. k. 26CoP/26/2021 z 19. mája 2021, č. k. 24CoP/64/2020 z 10. marca 2021, č. k. 23CoP/87/2018 z 20. mája 2019). Rozhodovanie v súlade s ustálenou judikatúrou je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP. Účastníci konania legitímne očakávajú, že ich vec bude rozhodnutá za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom. Z vyššie uvedeného potencionálneho mesačného príjmu otca 30 % len zo sumy 2.000 eur predstavuje sumu 600 eur mesačne na obe deti. Na dôvažok odvolací súd dodáva, že pokiaľ ide o navrhovateľku, od ostatného rozhodnutia o výživnom na jej strane došlo k podstatnej zmene pomerov už len tým, že je o 7 rokov staršia, čím sa zmenili aj jej odôvodnené náklady nielen pokiaľ ide o školu, náklady na stravu, oblečenie, ale aj jej záujmami, pripravovala sa na štúdium medicíny, s čím tiež mala spojené výdavky. Preto odvolací tu nevidel dôvod na zníženie vyživovacej povinnosti, ktorého výška sa od roku 2015 nezmenila. Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť na syna F. B., táto bola už taktiež zohľadnená pri ostatnom rozhodovaní o výživnom, preto nemožno vychádzať z toho, že mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť.

31. Odvolací súd zdôrazňuje, že určenie výšky výživného pre maloleté dieťa je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach (por. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31.03.2021 sp. zn. 8Cdo/6/2020).

32. Pokiaľ otec navrhovateľky argumentoval tým, že Okresný súd Bratislava I sa vyjadroval ku skutočnostiam z trestnej veci, keď nikdy nevidel, ani neskúmal trestný spis, a ani nie je oprávnený ho skúmať v tomto konaní – výšku zavinenia a spôsob spáchania skutku, tu odvolací súd poukazuje na jeho vyjadrenie, kde uviedol, že Okresným súdom Rožňava č. k. 15T/20/2019 mu bolo nariadené ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou v trvaní 12 mesiacov, z čoho je zrejmé, že sa dopustil trestného činu pod vplyvom návykovej látky a závery súdu prvej inštancie v tom, že je vo výkone trestu, pretože túto skutočnosť si zapríčinil sám svojou protiprávnou činnosťou, sú správne. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie počas konania, preto na ďalšie dôkazy a argumenty predložené v odvolacom konaní už neprihliadol, nakoľko boli buď bez právnej relevancie, resp. by nemohli ovplyvniť rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (výrok II.) a v závislom výroku o náhrade trov konania (výrok IV.) v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

34. Na záver odvolací súd udáva, že navrhovateľka po nadobudnutí plnoletosti splnomocnila svoju matku na zastupovanie pred súdom prvej inštancie, preto v zmysle ust. § 92 ods. 1 CSP má oprávnenie zastupovať navrhovateľku počas celého konania.

35. V mimosporových konaniach upravených Civilným mimosporovým poriadkom platí zásada, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ktoré si v konaní platil. Každý z účastníkov si teda sám znáša svoje trovy, ktoré v konaní platil. Civilný mimosporový poriadok pripúšťa výnimky. V prejednávanej veci tak nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z aplikácie ustanovenia

§ 52 CMP. O náhrade trov konania vzhľadom na vyššie uvedené teoretické východiská o nároku na náhradu trov konania, tak odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 396 ods. 1 a ods. 2 CSP v spojení s § 52, § 57 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

36. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 10 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).